

INFORMATOR PRAWNY

INFORMATOR PRAWNY OKRĘGOWEJ IZBY RADCÓW PRAWNYCH WE WROCŁAWIU
SPORZĄDZONY PRZEZ CENTRUM DOSKONALENIA ZAWODOWEGO OIRP WROCŁAW

NUMER 10 • STYCZEŃ 2024

DRODZY CZYTELNICY!

Wracamy do Was z nowym,
już X numerem informatora.

Co przygotowaliśmy dla Was?

Bierzemy na tapet Konstytucję Internetu i jej skutki dla nas i naszych klientów, jak również mechanizm Pay or okey. Analizujemy dla Was najnowszy wyrok

WSA w sprawie TBS i TSUE w kwestii klauzul abuzywnych i Frankowiczów oraz sygnalizujemy o planach ustawodawcy w kwestii nowej ustawy o cudzoziemcach.

Miłej lektury!

SPIS TREŚCI

Przejrzystość i bezpieczeństwo
usług internetowych DSA

• str. 2-3

WSA w sprawie TBS

• str. 4

Pay or okey

• str. 7

Co nowego w orzecznictwie TSUE
w sprawie frankowiczów?

• str. 9

MONITOR ZMIAN

PRZEJRZYŚĆ I BEZPIECZEŃSTWO USŁUG INTERNETOWYCH

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) 2022/2065
Z DNIA 19 PAŹDZIERNIKA 2022 R. W SPRAWIE JEDNOLITEGO RYNKU USŁUG CYFROWYCH
ORAZ ZMIANY DYREKTYWY 2000/31/WE (AKT O USŁUGACH CYFROWYCH)

Digital Services Act (DSA) to przełomowy dokument, który wprowadza wiele istotnych zmian prawnych w zakresie funkcjonowania środowiska internetowego. Ma na celu m.in. zwiększenie ochrony w przestrzeni wirtualnej i zwalczanie dezinformacji. Już 17 lutego 2024 r. wejdą w życie przepisy Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2065 z dnia 19 października 2022 r. w sprawie jednolitego rynku usług cyfrowych oraz zmiany dyrektywy 2000/31/WE, czyli akt o usługach cyfrowych (Digital Services Act). Z uwagi na obszerność i przełomowość zmian potocznie nazywany jest Konstytucją Internetu. Rozporządzenie zostało opublikowane w Dzienniku Urzędowym UE w dniu 27.10.2022 r.² i weszło w życie w dniu 16.11.2022 r. Zdecydowana część jego przepisów będzie natomiast obowiązywała od 17.02.2024 r. (art. 93 ust. 2).

Jak wskazuje Xawery Konarski uchwaleniu AUC towarzyszyła chęć realizacji przez prawodawcę europejskiego trzech podstawowych celów: po pierwsze, dostosowania istniejących już ram prawnych regulujących działalność pośredników internetowych do zmieniających się technologii i modeli biznesowych w Internecie; po drugie, intencją jest harmonizacja warunków świadczenia usług pośrednich na całym rynku wewnętrznym UE w celu uniknięcia fragmentacji tego rynku oraz zapewnienia pewności praw; Po trzecie, celem uchwalenia AUC jest również stworzenie warunków bezpiecznego, przewidywalnego i budzącego zaufanie środowiska internetowego, w którym skutecznie chronione są prawa podstawowe zapisane w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej (art. 1 ust. 1). Realizacji tego celu służą m.in., omawiane w dalszej części tego artykułu, przepisy AUC zwiększające ochronę konsumenta czy wolność wypowiedzi i informacji.

źródło: Canva

Co jego wejście w życie oznacza praktycznie?

Akt opiera się w przeważającej mierze na klauzulach regulujących stosunek umowny między dostawcami usług pośrednich a ich użytkownikami.

Akt przewiduje podział na następujące usługi:

- zwykły przekaz

opiera się na transmisji w sieci telekomunikacyjnej informacji przekazanych przez odbiorcę usługi lub zapewnieniu dostępu do sieci telekomunikacyjnej, określana jako mere conduit; jest nią np. usługa transmisji danych dokonywana przez przedsiębiorcę telekomunikacyjnego;

- caching

to usługa przechowywania danych na tzw. serwerach w celu zapewnienia szybszego dostępu do treści wcześniej już przeglądanych przez odbiorcę usługi;

- hosting

polega na przechowywaniu informacji przekazanych przez odbiorcę na jego żądanie. Przykładem jest np. usługa przechowywania cudzych danych przez dostawcę usługi chmury obliczeniowej.

Za:

1) Xawery Konarski, Unijny Akt o Usługach Cyfrowych – cele uchwalenia, zakres stosowania oraz najważniejsze obowiązki dostawców usług pośrednich [W:] Kwartalnik Prawo Nowych Technologii 3/2022, s. 33-34.

2) Arkadiusz Baran, Od 17 lutego większa przejrzystość i bezpieczeństwo usług internetowych [W:] Dziennik Gazeta Prawna, DGP Firma i Prawo, 30 stycznia 2024 nr 21 (6186).

KIEDY AUC WYMAGA
DOSTOSOWANIA REGULAMINÓW
ŚWIADCZENIA USŁUG DROGĄ
ELEKTRONICZNĄ?

WYŁĄCZNIE W PRZYPADKU
ŚWIADCZENIA PRZEZ
USŁUGODAWCĘ JEDNEJ Z USŁUG
POŚREDNICH, TZN. BĘDĄC PRZEZ
USŁUGODAWCĘ W SYTUACJI
POŚREDNICZENIA W DOSTĘPIE
DO TREŚCI PRZEKAZYWANYCH
LUB UDOSTĘPNIANYCH
UŻYTKOWNIKOM
ALBO OSOBOM TRZECIM.

Zakres podmiotowy aktu

Jak wskazuje Xawery Konarski, „przy wprowadzaniu aktu kontrowersje dotyczyły głównie strony podmiotowej. Adresatami obowiązków określonych w AUC są dostawcy usług pośrednich w Internecie, w szczególności o pośredników w dostępie do treści umieszczanych w Internecie przez inne osoby (intermediary service providers). Poza zakresem stosowania AUC znajdują się natomiast ci dostawcy usług internetowych, którzy decydują o udostępnieniu w Internecie – swoich lub cudzych – treści (content providers). Przykładowo, przepisy AUC znajdują zastosowanie do serwisu YouTube w zakresie, w jakim poprzez tę platformę będzie dochodziło do publicznego rozpowszechnienia plików video udostępnianych przez użytkowników, ale nie będą się stosowały do internetowych serwisów VoD rozpowszechniający”. Wskazów w tej materii można znaleźć m.in. w orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w zakresie kwalifikacji różnego rodzaju usług pośrednictwa, a które to mogą, ale nie muszą, być realizowane drogą elektroniczną.

W sprawie Airbnb Ireland UC15 przedmiotem rozstrzygnięcia była w szczególności ocena, czy usługa pośrednictwa internetowego świadczona przez tę spółkę może być uważana za integralną część usługi, której głównym elementem jest usługa zakwaterowania, a więc niemającą charakteru usługi społeczeństwa informacyjnego. Trybunał uznał, że tak jednak nie jest i w konsekwencji orzekł, że: „usługę pośrednictwa, która polega na umożliwieniu, za wynagrodzeniem, nawiązania za pośrednictwem platformy elektronicznej kontaktu

źródło: Aurora

pomiędzy potencjalnymi najemcami a oferującymi usługę krótkoterminowego zakwaterowania wynajmującymi (będącymi bądź niebędącymi przedsiębiorcami), czemu towarzyszy świadczenie również szeregu usług dodatkowych w stosunku do tej usługi pośrednictwa, należy zakwalifikować jako usługę społeczeństwa informacyjnego objętą zakresem stosowania dyrektywy 2000/31”. Inaczej Trybunał Sprawiedliwości zdecydował natomiast w sprawie Uber, w której stwierdził, że pomimo, iż część usługi Uber jest realizowana w sposób właściwy dla usługi społeczeństwa informacyjnego (łączenie pasażerów z kierowcami), to jednak jej komponent „nieelektroniczny” (usługa transportowa) stanowi świadczenie podstawowe, nadające tej usłudze znaczenie gospodarcze. Z tych przyczyn Trybunał przyjął, że usługę Uber nie można uznać za usługę społeczeństwa informacyjnego, lecz należy ją zakwalifikować jako usługę w „dziedzinie transportu”.

Jak wskazuje Komisja Europejska, „zwłaszcza w przypadku platform internetowych takich jak sieci społecznościowe lub portale handlowe, które mogą być udostępniane w UE z dowolnego miejsca na świecie, akt ten powinien zwiększyć i doprecyzować zakres odpowiedzialności, tak aby:

- chronić użytkowników przed nielegalnymi towarami, treściami i usługami
- zapewnić ochronę praw podstawowych przysługujących im w Internecie.

Planowane środki powinny również zapewnić przejrzystość i zwiększony nadzór regulacyjny nad platformami internetowymi”.

Za:

1) Xawery Konarski, Unijny Akt o Usługach Cyfrowych – cele uchwalenia, zakres stosowania oraz najważniejsze obowiązki dostawców usług pośrednich [W:] Kwartalnik Prawo Nowych Technologii 3/2022, s. 33-34.

2) Komisja Europejska, Akt prawny o usługach cyfrowych – pogłębienie rynku wewnętrznego i doprecyzowanie obszarów odpowiedzialności w odniesieniu do usług cyfrowych, https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12417-Akt-prawny-o-us%C5%82ugach-cyfrowych-pog%C5%B2ebienie-rynku-wewnetrznego-i-doprecyzowanie-obszarow-odpowiedzialnosci-w-odniesieniu-do-us%C5%82ug-cyfrowych_pl (dostęp na dzień: 31.01.2024 r.).

WROCŁAWSKI MONITOR ORZECZNICZY

INTERES PUBLICZNY A TAJEMNICA PRZEDSIĘBIORSTWA W SPRAWIE TBS

WYROK WOJEWÓDZKIEGO SĄDU ADMINISTRACYJNEGO WE WROCŁAWIU
Z DNIA 10 STYCZNIA 2024 R., SYGN. AKT IV SA/WR 497/23

Sprawa zaczęła się już w 2022 r. od wniosku do towarzystwa budownictwa społecznego (dalej: TBS) działającego w formie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Wnioskodawca w trybie ustawy o dostępie do informacji publicznej prosił o przesłanie mu w formie elektronicznej wszystkich uchwał zarządu TBS wydanych od 1 stycznia 2020 r. do dnia udzielenia informacji.

Spółka wydała decyzję odmowną. Początkowo twierdziła, że informacja ta stanowi tajemnicę przedsiębiorstwa oraz jest informacją przetworzoną, w stosunku do której skarżący musi wykazać szczególny interes publiczny w jej udostępnianiu. Na wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy zareagowała kolejną decyzją o utrzymaniu w mocy wcześniejszego rozstrzygnięcia. Oba te rozstrzygnięcia uchylił prawomocnym wyrokiem Wojewódzki Sąd Administracyjny we Wrocławiu, stwierdzając m.in., że wniosek o ponowne rozpoznanie sprawy rozpatrzył pracownik, który brał udział w wydaniu wcześniejszej decyzji, a spółka nie wykazała, by żądane informacje rzeczywiście stanowiły tajemnicę przedsiębiorstwa. TBS rozpoznało więc sprawę po raz trzeci i po raz trzeci odmówiło wnioskującemu. Nie powoływało się już co prawda na tajemnicę, ale nadal uważało, że informacja wymaga przetworzenia, uchwały zarządu nie są bowiem ewidencjonowane w osobnym zbiorze i należy je wydobyć z teczek zawierających dokumentację poszczególnych posiedzeń.

WSA nie zakwestionował opisywanych przez spółkę okoliczności, ale wskazał istnienie w sprawie interesu publicznego, który uzasadnia udostępnienie wnioskowanych danych. Na marginesie należy dodać, że podwyżka czynszu dotyczy około 4 tys. rodzin. Sąd uznał, że TBS będzie musiał dokonać selekcji uchwał i wskazać, które dotyczą interesu publicznego.

źródło: Canva

Wobec wystąpienia w sprawie szczególnego interesu publicznego sama konieczność przetworzenia informacji publicznej nie może stanowić podstawy odmowy jej udostępnienia – wskazał Wojewódzki Sąd Administracyjny we Wrocławiu.

Skarżący według WSA nie realizuje swojej sprawy indywidualnej, lecz przez uzyskanie informacji chce realnie skontrolować działania mające wpływ na życie wielu rodzin.

Za:
Tomasz Ciechoński, Kontrola czynszów w TBS leży w interesie publicznym W: Dziennik Gazeta Prawna, wtorek 30 stycznia 2024 r. nr 21 (6486) s. B7.

UCHWAŁA
SKŁADU SIĘDMIU SĘDZIÓW
SĄDU NAJWYŻSZEGO
Z DNIA 17 STYCZNIA 2024
R., SYGN. AKT I KZP 6/23

W dniu 17 stycznia 2024 r. Sąd Najwyższy rozstrzygnął rozbieżności w wykładni prawa następujące zagadnienie prawne: "Czy żądanie ponownego przesłuchania małoletniego pokrzywdzonego, o jakim mowa w art. 185 a § 1 k.p.k., złożone przez oskarżonego, który w czasie pierwszego przesłuchania takiego świadka nie miał obrońcy, stanowi zwykły wniosek dowodowy, który powinien być oceniony przez sąd przez pryzmat art. 170 § 1 k.p.k. czy też stanowi ono podstawę obligatoryjnego przeprowadzenia czynności przesłuchania takiego świadka?"

Sąd Najwyższy wskazał, że żądanie ponownego przesłuchania w charakterze świadka małoletniego pokrzywdzonego, o którym mowa w art. 185a § 1 k.p.k. (w brzmieniu obowiązującym do dnia 14 sierpnia 2023 r.), złożone przez oskarżonego, który w czasie jego pierwszego przesłuchania nie miał obrońcy, stanowiło podstawę obligatoryjnego przeprowadzenia żądanej czynności procesowej, chyba że - z uwagi na stan psychiczny świadka - dowodu tego nie dało się przeprowadzić, albo zachodziły wyjątkowe, szczególnie uzasadnione okoliczności, z których wynikało, że przeprowadzenie powtórnego przesłuchania prowadziłoby do istotnych lub trwałych zaburzeń stanu psychicznego małoletniego pokrzywdzonego.

Pay or okay

Datatilsynet wraz z analogicznymi organami z Holandii i Niemiec (urząd w Hamburgu) zwrócił się do Europejskiej Rady Ochrony Danych (EROD) z zapytaniem, czy ochrona danych jest prawem podstawowym każdego, czy też luksusem zarezerwowanym dla bogatych? Zapytanie dotyczy działania w modelu "pay or okay".

Model „pay or okay” polega on na tym, że aby uzyskać dostęp do danej platformy, użytkownik musi albo zgodzić się na przetwarzanie jego danych osobowych na potrzeby reklamowe, albo uiścić opłatę pieniężną. Przepisy RODO wymagają, aby zgoda na wykorzystanie danych osobowych była wyrażona dobrowolnie. W stosunku do systemu „pay or okay” są podnoszone jednak wątpliwości co do spełnienia tego wymogu. Dobrowolność oznacza bowiem, że nie należy wywierać nacisku na użytkowników, aby wyrazili zgodę i nie powinni oni ponieść szkody w przypadku odmowy na zbieranie ich danych. Innymi słowy obie możliwości – śledzenie internauty i opłata pieniężna – powinny być równoważne.

Datatilsynet wraz z analogicznymi organami z Holandii i Niemiec (urząd w Hamburgu) zwrócił się do Europejskiej Rady Ochrony Danych (EROD) z zapytaniem, czy ochrona danych jest prawem podstawowym każdego, czy też luksusem zarezerwowanym dla bogatych.

Najsłynniejszym przypadkiem zastosowania „pay or okay” są serwisy społecznościowe Facebook i Instagram, które w listopadzie ubiegłego roku wprowadziły ten model korzystania z usług dla internautów w Europejskim Obszarze Gospodarczym (EOG).

RODO wymaga „konkretnej” zgody na każdy rodzaj przetwarzania. Z dodatkowych badań przeprowadzonych przez LfD wynika, że heise.de przetwarzało dane osobowe użytkownika zaraz po otwarciu strony internetowej. Witryna nie wymagała do tego żadnych działań, co oznacza, że heise.de ustawia śledzące pliki cookie, zanim użytkownik będzie mógł wyrazić na to zgodę.

Rozwiązanie „Zapłać lub OK” jest sprzeczne z RODO, ale organ ochrony danych już uznał system od 2021 r. za niezgodny z prawem z innych powodów”.

Za:

Infor.pl, Krajowi regulatorzy chcą opinii EROD w sprawie modelu „pay or okay”, <https://www.inforlex.pl/dok/tresc,02.2024.021.183000502,Krajowi-regulatorzy-chca-opinii-EROD-w-sprawie-modelu-pay-or-okay.html>, dostęp na dzień 31.01.2024 r.

CO NOWEGO W ORZECZNICTWIE TSUE W SPRAWIE FRANKOWICZÓW? PRZEGLĄD OSTATNICH ORZECZEŃ

W dniu 18 stycznia 2024 r., Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) odpowiedział na pytania prejudycjalne przedstawione przez Sąd Rejonowy dla Warszawy-Śródmieścia w Warszawie w postanowieniu z dnia 5 lipca 2022 r., prezentując w wyroku sygn. C-531/22 korzystne stanowisko dla konsumentów, którzy zaciągnęli w banku kredyt indeksowany kursem CHF:

- dopuścić możliwość badania z urzędu potencjalnie nieuczciwego charakteru warunków zawartych w danej umowie także na etapie postępowania egzekucyjnego;
- dopuścić możliwość uznania za nieuczciwy względem konsumenta w danej sprawie indywidualnej zapis wpisany do rejestru klauzul niedozwolonych także względem podmiotu (banku), który nie był stroną postępowania o taki wpis, jak również w sytuacji, gdy wpisana do rejestru klauzula nie jest taka sama jak ta będąca przedmiotem oceny sądu w danej sprawie indywidualnej, jednak ich sens jest taki sam i wywołują one takie same skutki dla konsumenta.

Wyrok TSUE potwierdza dotychczasową linię orzeczniczą, która jest stosowana przez polskie sądy, nakazującą sądom badanie z urzędu potencjalnej abuzywności klauzul umownych w postępowaniu sądowym, również przy wydawaniu nakazu zapłaty.

źródło: Canva

Pytania prejudycjalne w sprawie Getin Noble Bank i in., C-531/22, zostały skierowane w konkretnym stanie faktycznym, jednak wyrok ten ma istotne znaczenie dla wszystkich konsumentów-kredytobiorców, którzy zawarli umowę kredytu denominowanego lub indeksowanego do kursu waluty obcej, zawierającą niedozwolone postanowienia umowne, które nie były indywidualnie negocjowane.

Rozstrzygnięcie TSUE może mieć istotny wpływ także na inne umowy, więc nie tylko bankowe, czy kredytowe, zawierane z konsumentami, w których przedsiębiorca sformułował niedozwolone postanowienia umowne, które nie były indywidualnie negocjowane.

Za:

1. Związek Banków Polskich, ZBP komentuje wyrok TSUE w sprawie C-531/22 z 18 stycznia 2024 r., <https://bank.pl/zbp-komentuje-wyrok-tsue-w-sprawie-c-531-22-z-18-stycznia-2024-r/> (dostęp na dzień 31.01.2024 r.).
2. Rzecznik Finansowy, Kolejny korzystny wyrok TSUE dla „frankowiczów” – komunikat Rzecznika Finansowego po wyroku w sprawie Getin Noble Bank (sygn. C-531/22), <https://rf.gov.pl/2024/01/18/kolejny-korzystny-wyrok-tsue-dla-frankowiczow-komunikat-rzecznika-finansowego-po-wyroku-w-sprawie-getin-noble-bank-sygn-c-531-22/> (dostęp na dzień 31.01.2024 r.).

Najnowszy wyrok Trybunał
Sprawiedliwości Unii
Europejskiej (TSUE) w sprawie
Getin Noble Bank (sygn.
C-531/22) z dn. 18.01.2024 r.,
to przede wszystkim nadzieja
na sprawiedliwość dla osób
w najtrudniejszej sytuacji.

źródło: Canva

Nakazuje sądom,
nadzorującym postępowanie
egzekucyjne, **badanie**
z urzędu potencjalnie
nieuczciwych postanowień
umownych.

Zgodnie z motywem dwunastym dyrektywy 93/13 dokonuje ona jedynie częściowej i minimalnej harmonizacji ustawodawstw krajowych dotyczących nieuczciwych warunków umownych, pozostawiając państwom członkowskim możliwość zapewnienia danemu konsumentowi, w poszanowaniu postanowień traktatu, wyższego poziomu ochrony poprzez wprowadzenie przepisów prawa krajowego bardziej rygorystycznych niż przepisy tej dyrektywy. Natomiast w odniesieniu do krajowego rejestru klauzul niedozwolonych Trybunał orzekł, że mechanizm taki jak ów rejestr klauzul, polegający na sporządzeniu wykazu postanowień, które należy uznać za nieuczciwe, objęty jest zakresem bardziej rygorystycznych przepisów, które państwa członkowskie (w tym Polska) mogą przyjąć lub utrzymać w mocy na podstawie art. 8 dyrektywy 93/13, oraz że rejestr ten odpowiada co do zasady interesowi ochrony konsumentów. Mając na uwadze, że ustanowienie takiego rejestru nie jest wymagane przez dyrektywę 93/13, wybór środków stosowanych dla osiągnięcia jego szczególnych celów, a tym samym określenie skutków prawnych, jakie może wywołać wpis do tego rejestru warunków uznanych za nieuczciwe, należy do kompetencji państw członkowskich.

MSWiA pracuje nad nową strategią migracyjną Polski

Rozpoczęły się prace nad stworzeniem kompleksowej strategii migracyjnej Polski na lata 2025-2030 – poinformowało Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji. Proces wdrażania strategii ma zakończyć się przed objęciem przez Polskę prezydencji w Radzie Unii Europejskiej. Efektem prac nad strategią migracyjną będą projekty nowych aktów prawnych, w tym nowej ustawy o cudzoziemcach.

Zgodnie z planami MSWiA we wrześniu tego roku w oparciu o raport zostanie przedstawiony projekt strategii migracyjnej Polski na lata 2025-2030, który trafi pod obrady Międzyresortowego Zespołu ds. Migracji. W październiku i listopadzie planowane są konsultacje społeczne projektu. W grudniu 2024 r. ma zostać opracowana ostateczna wersja projektu strategii migracyjnej. Następnie projektem zajmie się Rada Ministrów.

Na tej podstawie, w pierwszym półroczu 2025 r. przygotowane zostaną projekty nowych aktów prawnych, w tym m.in. nowa ustawa o cudzoziemcach.

Za:
Robert Horbaczewski, MSWiA pracuje nad nową strategią migracyjną Polski, Prawo.pl.
<https://www.prawo.pl/samorzad/strategia-migracyjna-polski-na-lata-2025-2030,525239.html>
f (dostęp na dzień: 01.02.2024 r.).